

Załącznik do Uchwały Nr 22/2011r
Rady Miejskiej w Kłodawie
z dnia 25 stycznia 2011r

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

WPROWADZENIE

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie są:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2007r. nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

Program powstał w oparciu o diagnozę środowiska lokalnego. Jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i wpisuje się Gminną Strategię Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych w Kłodawie.

INFORMACJE OGÓLNE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, który kształtuje osobowość, system wartości, styl życia, poglądy. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie zrealizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona od zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu są często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy gdy bezpośrednio zaniechane przez rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych. Doświadczenia z dzieciństwa mają wpływ na całe życie. Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zbadania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wydzieli mienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 06.06.1997r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub

wyrządzeniu mu krzywdy. Przemocy domowej często towarzyszy nadużywanie alkoholu. W stanie nietrzeźwości znikają mechanizmy samokontroli i zachowania mogą być nieobliczalne. Nasilają się zachowania agresywne nawet w ludziach na ogół spokojnych i opanowanych. Świadoma kontrola nad zachowaniem zmniejsza się wraz ze wzrostem upojenia. Wzrasta natomiast często nieuzasadnione poczucie pewności siebie. Osoba nietrzeźwa nie może być partnerem do negocjacji, rozmowy, negocjacji czy ugody. Jednak pijany człowiek nie jest zwolniony z odpowiedzialności za własne czyny.

Rozróżniamy różne formy przemocy w rodzinie:

- fizyczna – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia od szturchania, popychania, odpychanie, ciągnięcia za włosy, uszy, policzkowanie aż po zachowanie powodujące ostre urazy fizyczne wymagające niekiedy hospitalizacji itp.;
- psychiczna – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niespostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowanie poglądów, zazdrości, ograniczenia kontaktów z bliskimi po oskarżenie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby itp.;
- ekonomiczna – uniemożliwienie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niezaspokajanie podstawowych potrzeb innych członków rodziny, szczególnie dzieci i osób niepełnosprawnych itp.;
- seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- Zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych

Poszczególne formy przemocy najczęściej występują w połączeniu z innymi. Osoby, które są krzywdzone fizycznie czy wykorzystywane seksualnie, czują się jednocześnie upokorzone, upodlane, obdarte z godności. Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne. Ale bywają też nimi mężczyźni.

Przemoc jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy niż odnotowują to przeprowadzone badania i statystyki. Nadal wiele osób zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów, takich jak wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy stanowi priorytet gminnej polityki społecznej uwzględniony w działaniach, które zostaną podjęte.

Ofiara przemocy potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości, jeżeli przez lata była poniżana i wykorzystywana. Wielu ofiarom udaje się samodzielnie przeciwstawić sprawcy, większość jednak potrzebuje pomocy innych. W związku powyższym niezbędna jest współpraca i integracja wielu podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pozwoli to profesjonalne udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Przemoc jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku zapewnienia profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno dla ofiar jak i sprawców. Niezbędne wydają się także wszelkie akcje podnoszące edukację społeczną w zakresie wiedzy o zjawisku przemocy oraz sposobach radzenia sobie z tym problemem. Należy przy tym pamiętać, że:

- Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy,
- Każdy człowiek ma prawo czuć się bezpiecznie w swoim domu,
- Każdy człowiek ma prawo do szacunku i godnego traktowania,

- Każdy człowieka prawo do swobodnego wyrażania swojego zdania i współdecydowania o sprawach dotyczącym jego i jego rodziny,
- Każdy człowiek ma prawo mylić się i być niedoskonałym,
- Każdy człowiek ma prawo szukać pomocy, gdy jego prawa są łamane.

LOKALNA DIAGNOZA SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY

Na terenie Gminy Kłodawa funkcjonuje kilka instytucji, które w swojej działalności spotykają się ze zjawiskiem przemocy świadczą pomoc na rzecz osób dotkniętych tym problemem. Poniżej przedstawione zostaną dane statystyczne dotyczące występowania zjawiska przemocy na terenie gminy w latach 2007 – 2010:

1. Dane statystyczne Komisariatu Policji w Kłodawie:

Rok	2007	2008	2009	2010
Ogółem przeprowadzonych interwencji domowych:	28	47	29	18
w tym dotyczących przemocy w rodzinie	28	47	29	18
Ogółem pokrzywdzonych	28	68	43	33
w tym:	27	46	32	19
- kobiet				
- mężczyzn	1	2	1	2
- dzieci	-	20	10	12
Ogółem nietrzeźwych sprawców przemocy,	17	30	18	15
w tym doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień	11	9	11	10
Liczba postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta”	16	26	11	9
Wszczęte postępowanie przygotowawcze z art. 207 § 1KK	8	7	4	4

2. Dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kłodawie:

Osoby objęte działaniami Komisji w latach:	2007	2008	2009	2010

Liczba osób uzależnionych od alkoholu, stosujących przemoc domową -zgłoszonych do podjęcia leczenia odwykowego	57	51	56	47
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, stosujących przemoc domową, które podjęły leczenie odwykowe	28	25	19	12

3. Dane statystyczne Gminnego Punktu Wspierania Rodziny

Konsultacje udzielone w latach 2007-2010	Liczba osób objętych przemocą ogółem:			
	2007	2008	2009	2010
Konsultacje informacyjne	13	15	13	14
Konsultacje diagnozujące alkoholizm i problem przemocy w rodzinach	5	2	3	5
Konsultacje osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	11	8	9	12
- konsultacje diagnostyczne	5	3	5	7
- podtrzymujące motywację do abstynencji	6	5	4	5
Razem:	29	25	25	31

4. Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie uruchamia procedurę Niebieskiej Karty.

- w 2008 – w 18 środowiskach
- w 2009 – w 18 środowiskach
- w 2010 – w 16 środowiskach

Z procedur „Niebieskiej Karty” tut. Ośrodka wynika, że tylko mężczyźni byli sprawcami przemocy. Domniemać można, że przemoc w rodzinie jest tematem bardzo zamkniętym, rzadko wychodzącym poza rodzinę. W związku z tym niniejszy program pozwoli na holistyczne podejście do problemu przemocy i uświadomienie społeczeństwu, jak ważny do rozwiązania jest ten problem. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach. Na bieżąco współpracuje z Policją, Kuratorami Sądowymi, Pedagogami placówek oświatowych, służbą zdrowia oraz Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w i Gminnym Punktem Wspierania rodziny. Współpraca dotyczy przede wszystkim

poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań.

GLÓWNE CELE I ZAŁOŻENIA

GLÓWNYM CELEM PROGRAMU JEST TWORZENIE WARUNKÓW DO BARDZIEJ SKUTECZNEGO PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Cele szczegółowe

1. Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Koordynacja działań lokalnych podmiotów wobec zjawiska przemocy.
3. Podnoszenie świadomości społeczeństwa oraz różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania temu problemowi.
4. Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy.

Cele te będą realizowane przez:

1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy.
2. Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
3. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
4. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
5. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.
6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kole /utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej/.

DZIAŁANIA GMINY KŁODAWA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

I. BUDOWANIE LOKALNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

1. Powołanie koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy w rodzinie.
2. Wypracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach.
3. Podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży promującej rozwiązywanie konfliktów bez przemocy.
5. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych w skład, których wchodzi przedstawiciele:
 - ośrodka pomocy społecznej
 - gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
 - policji,
 - oświaty

- ochrony zdrowia
- w skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także przedstawiciele kuratorskiej służby sądowej, prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania zespołu interdyscyplinarnego

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności przez:

1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie
3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie
4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym
5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

Zespół interdyscyplinarny stworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja plany w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie
2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy
3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

II. PROWADZENIE PORADNICTWA I INTERWENCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Szerokie ujęcie zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców :

1. Działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa
2. Działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące kierujące do sprawców przemocy
3. Działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie
4. Działania korekcyjno – edukacyjne: kierowane do sprawców przemocy

Działania te będą realizowane poprzez:

1. Udostępnienie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie
2. Przystąpienie do Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy „Niebieska Linia”
3. Stosowanie procedury „Niebieska Karta”
4. Realizacja programów i przedsięwzięć profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania agresji w szkołach podstawowych, gimnazjach

5. Uruchomienie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy
6. Rozwój instytucji wspierających ofiary przemocy – w szczególności konsultacje psychologiczne.

III. OCHRONA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1. Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskom przemocy
2. Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchomienie współpracy
3. Współpraca z PCPR w Kole /Ośrodek Interwencji Kryzysowej/.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie rozpocznie się spotkaniem wszystkich instytucji i osób zaangażowanych w program, w trakcie którego zostaną omówione role i zadania poszczególnych partnerów programu działających na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są środki własne oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja działań zawartych w programie nastąpi w przeciągu kilku lat. Będzie miała charakter ciągły i będzie poddawana ewaluacji, która pozwoli na udoskonalenie kierunków i zamierzonych działań.

REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem Programu jest interdyscyplinarny zespół d/s przemocy w rodzinie przy udziale Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie.